

ประวัติสำนักงานเขตราษฎร์บูรณะ

เดิมเขตราษฎร์บูรณะเป็นอำเภอที่อยู่ในเขตการปกครองของจังหวัดธนบุรี ครั้งหนึ่งโอนไปอยู่ในเขตการปกครองของจังหวัดพระประแดง (สมัยนั้นเรียกว่า นครเขื่อนขันธ์) ต่อมาจังหวัดพระประแดงถูกยุบเป็นอำเภอและไปขึ้นกับจังหวัดสมุทรปราการ อำเภอรษฎร์บูรณะ จึงกลับมาขึ้นกับจังหวัดธนบุรีตามเดิมอีกครั้ง ปัจจุบันเป็นเขตการปกครองขึ้นกับกรุงเทพมหานคร

ความหมายของชื่อเขตที่เป็นอยู่ในขณะนี้ มาจากคำว่า “ราษฎร์” + “บูรณะ” มาเป็น “ราษฎร์บูรณะ” ตามพจนานุกรม “ราษฎร์” แปลว่า “พลเมืองของประเทศ” หรือ “แว่นแคว้นบ้านเมือง” “บูรณะ” แปลว่า “ทำให้เต็ม ปฏิสังขรณ์ซ่อมแซม” เมื่อนำมาสมาสมารวมกันเป็น “ราษฎร์บูรณะ” จึงมีความหมายได้เป็นสองนัย คือ พลเมืองของประเทศช่วยกันสร้างขึ้นหรือรวบรวมกันตั้งขึ้นเป็นหมู่บ้าน อำเภอหนึ่ง และอีกนัยหนึ่งมีความหมายว่า เป็นเมืองที่ราษฎรช่วยกันค้าจุนส่งเสริม และบำรุงรักษาทุกวิถีทางที่จะให้เป็นเมืองที่มีความเจริญยิ่งๆ ขึ้นสมกับเป็นเขตหนึ่งของกรุงเทพมหานคร และให้ความเจริญเท่าเทียมกับเขตอื่น

หากจะพิจารณาตามหลักภูมิศาสตร์แล้ว จะเห็นว่าอำเภอรษฎร์บูรณะเดิมคงเป็นชายทะเลแถว ป้อมพระจุลฯ ต่อมาแผ่นดินตอนนี้อยู่ก และสูงขึ้นเรื่อยๆ จนพื้นน้ำมีดินไม่จืดจางเป็นป่าดงอยู่ทั่วไป ราษฎรที่อาศัยอยู่จึงช่วยกัน หักล้างถางป่าทำมาหากินมาเป็นลำดับ

ครั้นมาถึงสมัยของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ทรงตั้งกรุงธนบุรีเป็นเมืองหลวง ราษฎรทั้งหลายจึงกระจัดกระจายกันออกมา และช่วยกันหักล้างถางป่าสร้างเป็นเมืองขึ้น แล้วช่วยกันปฏิสังขรณ์ให้สมบูรณ์ขึ้นเรื่อยๆ เพื่อจะได้เป็นกำแพงป้องกัน หรือเป็นด่านแรกของเมืองหลวงธนบุรี หากถูกชาติใกล้เคียงรุกรานทางเรือในสมัยนั้น

เมื่อ พ.ศ. ๒๔๒๓ อำเภอรษฎร์บูรณะ ตั้งที่ทำการอยู่ที่บ้านหลวงธนาบาล (ปุ๋ย รัตนจีนะ) อยู่ตอนกลางของคลองราษฎร์บูรณะและตั้งอยู่ริมลำกระโดงแห่งหนึ่ง ชาวบ้านเรียกลำกระโดงนี้ว่า “คลองต้ามัง” คนรุ่นปู่ ย่า ตา ยาย เรียกว่า คลองโรงพักเก่า นายอำเภอคนแรกในสมัยนั้น คือ หลวงธนาบาล (ปุ๋ย รัตนจีนะ) สถานที่ทำการอำเภอนี้ยังไม่มีตัวอำเภอเป็นอิสระ หลวงธนาบาลดำรงตำแหน่ง นายอำเภอตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๒๓ จนถึง พ.ศ. ๒๔๖๘

เมื่อสิ้นสมัยหลวงธนาบาลแล้ว พระวิเศษอักษรสาร มาดำรงตำแหน่งแทน จึงย้ายที่ทำการอำเภอ มาปลูกสร้างเป็นอิสระในที่ดินของวัดราษฎร์บูรณะ ด้านทิศเหนือริมแม่น้ำเจ้าพระยา ต่อมาบริเวณดังกล่าว ถูกน้ำเซาะตลิ่งพังอยู่เรื่อยๆ พระวิเศษอักษรสาร นายอำเภอเห็นว่าจะเป็นการไม่ปลอดภัยในอนาคต จึงขอซื้อที่ดิน ซึ่งเป็นสวนของนายเกียะ สินธุ์ฉาย เนื้อที่ ๓ ไร่ ๓ งาน ๕๒ ตารางวา ก่อสร้างที่ว่าการอำเภอขึ้นใหม่ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๑

เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๒ นายเปรมศักดิ์ วิเชียรภักดี นายอำเภอรษฎร์บูรณะ พิจารณาเห็นว่าที่ทำการอำเภอ หลังนี้สร้างมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๗๑ รวมระยะเวลาประมาณ ๔๒ ปีเศษ ตัวอาคารชำรุดทรุดโทรมมากยากแก่การซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพดี จึงเสนอขอเงินงบประมาณทำการก่อสร้างที่ว่าการอำเภอขึ้นใหม่ สำนักงบประมาณได้จัดสรรเงินมาเป็น ค่าก่อสร้างอาคารที่ว่าการอำเภอเป็นอาคารตึก ๒ ชั้น นอกจากนี้สุขาภิบาลราษฎร์บูรณะ และพ่อค้าประชาชนได้ร่วมกัน สมทบทุนในการนี้ด้วย อาคารสร้างเสร็จเรียบร้อยเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๓ และเปิดทำการในปีเดียวกัน ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๒๖ กรุงเทพมหานครได้อนุมัติงบประมาณมาสร้างที่ทำการเขตเพิ่มเติมเป็นอาคารตึก ๓ ชั้น ต่อเนื่องกับตึกเก่าและเปิดที่ว่าการเขตราษฎร์บูรณะ เมื่อวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๒๖

ต่อมากรุงเทพมหานครได้อนุมัติงบประมาณผูกพัน ๓ ปี คือในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๓๗, ๒๕๓๘ และ ๒๕๓๙ เพื่อให้สร้างสำนักงานเขตเพิ่มเติมเป็นอาคาร ๑๑ ชั้น ประกอบด้วยชั้นล่างเป็นที่เก็บของ ห้องโถง ถึงเก็บน้ำ และห้องไฟฟ้า ชั้น ๒ - ๕ เป็นลานจอดรถยนต์ ชั้น ๖ - ๑๐ เป็นห้องทำงาน และชั้น ๑๑ เป็นห้องประชุม โดยได้ลงนามสัญญาก่อสร้าง เมื่อวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๓๗ กำหนดแล้วเสร็จ วันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๓๙ และในวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๑ ได้มีพิธีเปิดอาคารสำนักงานเขต ๑๑ ชั้น โดยสมเด็จพระญาณสังวรญาณสมเด็จพระสังฆราชสกลมหาสังฆปริณายก